

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสถานภาพทางโครงสร้างและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการใช้สื่อการสอน ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิต การใช้และการปรับปรุงสื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อรวบรวม เสนอข้อคิดเห็นพร้อมทั้งเสนอแนะ เพื่อการแก้ไขปรับปรุง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน ครูใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ 97 คน หัวหน้าส่วนการศึกษาจังหวัด 1 คน หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอ และกิ่งอำเภอ 9 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 204 คน

2. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม 2 ชุด และแบบสัมภาษณ์อีก 1 ชุด แบบสอบถามสำหรับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสถานภาพการได้มา การเตรียม การผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านการปรับปรุง และความต้องการด้านความรู้ ในการเตรียม ผลิต และใช้ ตลอดจนการเก็บรักษาสื่อการสอน

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสถานภาพของสื่อการสอน และความคิดเห็นในการจัดหาสื่อการสอน

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปในการนำสื่อการสอนมาใช้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารการศึกษาหัวหน้าส่วนการศึกษาจังหวัด และหัวหน้าหมวดการศึกษา อำเภอ และกิ่งอำเภอ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในหลักสูตรใหม่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

หาความถี่จำแนกแบบสอบถามตามกลุ่มประชากร และตามขนาดโรงเรียน แล้วหาค่าสถิติ ดังนี้

1. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้กรอกแบบสอบถามใช้คาร์ยอลละ

2. เกี่ยวกับการเตรียม ผลิต และใช้สื่อการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม

ความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ แล้วให้ค่าความสำคัญ เรียงลำดับความสำคัญ

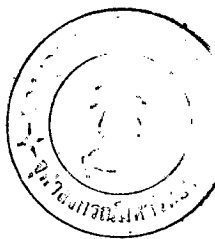
3. สำหรับรายการสื่อการสอนที่ใช้ และเกณฑ์ที่ใช้สื่อการสอนที่ปฏิบัติจริง

หาค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า \bar{X} และ S.D.

4. เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรค และความต้องการในการปรับปรุงด้าน สื่อการสอน และความต้องการด้านความรู้ ตลอดจนความคิดเห็นของครูใหญ่ในการจัดหา สื่อการสอน ใช้ค่า \bar{X} และ S.D.

5. สภาพของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน ใช้คาร์ยอลละ

6. สำหรับคำถามแบบปลายเปิด และค่าให้สัมภาษณ์ได้รวบรวม สรุปเป็น หมวดหมู่ และเรียงลำดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

ก. สถานภาพทางวัสดุทัศนและเทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี โดยทั่ว ๆ ไป มีสื่อการสอนประเภทวัสดุกราฟิกเป็นส่วนใหญ่ สื่อการสอนที่มีใช้มากที่สุด ได้แก่ บัตรคำ รองลงมา ได้แก่ แผนที่ กระดาษแผ่นหนึ่ง รูปภาพ ป้ายนิเทศ และแผนภูมิ ตามลำดับ และสื่อการสอนที่มีส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ส่วนสื่อการสอนประเภทเครื่องมือมีน้อยมาก จะมีก็แต่โรงเรียนขนาดใหญ่เท่านั้น เช่น พวกเครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง เป็นต้น

ข. สื่อการสอนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้มาก ได้แก่ กระดาษคำ บัตรคำ หนังสือแบบเรียน การเล่นเกม และการร้องเพลงประกอบบทเรียน ซึ่งสื่อการสอนดังกล่าวเป็นสิ่งที่ครูสะดวกในการนำมาใช้ ส่วนสื่อการสอนที่ครูใช้ปานกลาง ได้แก่ ภาพการ์ตูน ภาพโปสเตอร์ แผนภาพ แผนภูมิ บัตรประโยค ของจริง ของตัวอย่าง ภาพเขียน สมุดภาพ ภาพแขวนผนัง หนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม การสาธิต การแสดงนิทรรศการ การแสดงบทบาทสมมุติ และกระบวนการกลุ่ม สื่อการสอนที่ครูใช้น้อย ได้แก่ แผนที่ กระดาษผ้าสาธิต กระดาษนิเทศ ภาพถ่าย เทปเสียง หนังสืออ้างอิง บัตรงาน เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม. การแสดงนิทรรศการ การจัดแสดงสิ่งของ สื่อการสอนที่ครูใช้โดยเจ็ลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ลูกโลก ของล้อแบบ วิหุญ ศูนย์การเรียน และการเรียนจากวิทยุโรงเรียน สำหรับสื่อการสอนที่ไม่มีเลย ได้แก่ เครื่องมือประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง และวัสดุที่ใช้กับเครื่องมือ ได้แก่ ภาพโปร่งใส फिल्मสคริป สไลด์ แผ่นเสียง फिल्मภาพยนตร์ และการเรียนจากโทรทัศน์เพื่อการสอน

ค. การจัดหา เตรียม ผลิต และใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เงินส่วนตัวซื้อสื่อการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ครูจัดทำวัสดุที่มีในท้องถิ่นและผลิตสื่อการสอนเอง ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนทางเจ้าหน้าที่วัสดุทัศนศึกษาของโรงเรียนจัดทำให้เป็นอันดับสุดท้าย

2. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำต้นไม้ ใบไม้ ผลไม้ ซึ่งเป็นสิ่งที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กอนหิน กอนกรวด แร่ และกระดาษต่าง ๆ ตามลำดับ

3. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยึดสิ่งเหล่านี้เป็นเกณฑ์ในการเตรียมและผลิตสื่อการสอน ใ้แก่ เนื้อหา แผนการสอน คู่มือครู ความประหยัดและสิ้นเปลืองเวลาในการทำงานกับทั้งต้องเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น คำนึงถึงสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์และกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนต้องมีคุณภาพดีเพื่อเก็บไว้ใช้ได้นาน

4. ในการสอน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้สื่อการสอนในกลุ่มวิชาทักษะ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และใช้สื่อการสอนในการฝึกทักษะของนักเรียนมาก

5. หลังจากที่ใช้สื่อการสอนแล้ว ครูจะตั้งคำถาม ตามความเข้าใจของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ครูจะสังเกตผลจากการใช้สื่อการสอน โดยครูจะดูจากความสนใจ ความตั้งใจ และบรรยากาศในห้องเรียน ในจำนวนครู 42 คน ที่เลือกปฏิบัติข้อนี้เป็นอันดับแรก ใ้วุฒิ พ.ม. และ ป.กศ.สูง ถึง 29 คน หรือร้อยละ 69 รองลงมาวุฒิ ป.กศ. 7 คน หรือร้อยละ 16 กศ.บ. 4 คน หรือร้อยละ 10 ครู ป. 1 คน หรือร้อยละ 2 และไม่มีวุฒิทางครู 1 คน หรือร้อยละ 2 และในจำนวน 42 คนนี้ เคยศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษาจากสถานศึกษาฝึกหัดครู 27 คน หรือร้อยละ 64 และเคยอบรมวิชานี้มาก่อน 5 คน หรือร้อยละ 12 และไม่เคยศึกษาหรืออบรมมาก่อนเลย 10 คน หรือร้อยละ 24 และในจำนวนผู้เคยศึกษาและเคยอบรมวิชาโสตทัศนศึกษามาแล้ว จำนวน 32 คนนี้ ศึกษาจากตำราด้วยตนเองอีก 14 คน แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่มีความรู้วิชาโสตทัศนศึกษามาก่อน และส่วนผู้ไม่เคยศึกษาและอบรมเลยก็เข้าใจการใช้สื่อการสอนคือ ส่วนการที่ครูส่งคืนสื่อการสอนที่ครูยืมให้ทางโรงเรียน เป็นอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับข้อมูลเบื้องต้น คือ โรงเรียนส่วนใหญ่ 66 โรง หรือร้อยละ 80 ไม่มีห้องเก็บสื่อการสอนโดยเฉพาะ ครูประจำชั้นดูแลเองโดยเก็บไว้หลังห้องเรียนบ้าง

6. ปัญหาและอุปสรรคที่ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดระบุ คือ ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน เพราะมีชั่วโมงสอนมาก ขาดงบประมาณด้านสื่อการสอน สภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

เล็ก ไม่อำนวยการให้ใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย และจำนวนสื่อการสอนในโรงเรียนมีน้อยเกินไป ทั้งนี้มีความยากลำบากในการจัดหาวัสดุสิ้นเปลืองที่ของการ ทั้งโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน

- จ. ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่
1. ต้องการให้ทางการจัดทำสื่อการสอนที่ทางโรงเรียนทำเองไม่ได้ให้
 2. ต้องการให้วิทยาลัยครูเป็นแหล่งบริการด้านสื่อการสอนของจังหวัด
 3. ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความคิดเห็นและความต้องการในการใช้สื่อการสอน
 4. จัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำปรึกษาแก่ครูในการใช้สื่อการสอน
 5. การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นคุณค่าของสื่อการสอน
 6. จัดงบประมาณด้านสื่อการสอนให้
 7. จัดให้มีศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียน หรืออย่างน้อยให้มีห้องสื่อการสอน
 8. จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือ และห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน

ฉ. ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอนจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคาเบา และจากเศษวัสดุเหลือใช้ นอกจากนี้ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอนทุกอย่างมาก ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการมารองลงมา ส่วนครูโรงเรียนขนาดเล็กต้องการความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอนทุกอย่างปานกลาง

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี มีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน ดังนี้

1. ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้คือ

ก. ครูมีภาระทางบ้านมาก จากการสำรวจ พบว่า ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน มีครู 53 คน หรือร้อยละ 55 ที่มีครอบครัวแล้ว และในจำนวนนี้มีบุตรที่ท้องรับผิดชอบ 1-2 คน มี 29 คน หรือร้อยละ 60 มีบุตร 3-4 คน มี 13 คน หรือ

รอยละ 27 และมีบุตร 5-6 คน มี 6 คน หรือรอยละ 13 นอกจากนี้ทั้งครูที่เป็นโสดและมีครอบครัวแล้ว 33 คน มีผู้อาศัย ซึ่งได้แก่ ญาติพี่น้อง บิดา-มารดา หรือผู้อุปการะ อีกคิดโดยเฉลี่ย ครู 1 คน อุปการะคนอื่นอีก 5 คน การที่ครูส่วนใหญ่ของรับผิดชอบในคานเศรษฐกิจของครอบครัว อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูไม่มีเวลาพอที่จะผลิตสื่อการสอนนอกเวลาได้

* ข. มีครู 34 คน รอยละ 35 ระบุว่าใช้เงินส่วนตัวซื้อวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อนำมาผลิตสื่อการสอน นับว่าเป็นการเสียสละที่น่ายกย่องอย่างยิ่ง แต่คงจะมีปัญหาตามมาเพราะครูส่วนใหญ่มีภาระกิจที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้วอาจมีปัญหาคานเศรษฐกิจ และจะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครูอีกส่วนหนึ่งด้วย

ค. ครูมีชั่วโมงสอนมาก เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน ในจำนวนครู 97 คน มีครูถึง 66 คน หรือรอยละ 68 ที่ระบุเหตุผลนี้ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นครูที่มีครอบครัวแล้ว 37 คน หรือรอยละ 56 และมีบุตร 1-2 คน ถึง 21 คน หรือรอยละ 57 และในจำนวนนี้มีครู 16 คน ที่ต้องอุปการะผู้อื่นอีก 1-5 คน และครูอีก 9 คน ที่ให้การอุปการะผู้อื่น 6-10 คน ด้วยเหตุที่ครูมีชั่วโมงสอนมาก กอปรทั้งมีภาระกิจที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับเศรษฐกิจของครอบครัว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน และไม่ใช่สื่อการสอนในที่สุด

ง. ครูบางคนต้องไปช่วยงานคานอื่นของทางราชการ เช่น ช่วยงานของอำเภอหรือจังหวัด อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูไม่มีเวลาคิด เตรียม ผลิต และใช้สื่อการสอน

2. ผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำในการผลิตและใช้สื่อการสอนที่ดี ทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาขาดแรงบันดาลใจที่จะจัดทำหรือใช้สื่อการสอน เหตุที่ครูใหญ่ไม่เป็นผู้นำคานการผลิตและนำสื่อการสอนมาใช้ อาจเนื่องมาจากครูใหญ่หรือผู้ช่วย ส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวนถึง 76 คน หรือรอยละ 78 ไม่เคยรับการศึกษาวิชาโสดทัศนศึกษาโดยตรง และเป็นผู้ที่มิรู้วิธีการศึกษา พ.ม. เป็นส่วนใหญ่ และยังไม่เคยได้เข้ารับการอบรมวิชาโสดทัศนศึกษา มีจำนวนสูงถึง 85 คน หรือรอยละ 88 และในจำนวนผู้บริหาร 97 คนนี้ มีครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ 13 คน หรือรอยละ 13 ระบุว่าไม่ได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรใหม่ อาจ

เนื่องจากเหตุผลบางอย่างที่ทำให้ไม่สามารถเข้ารับการอบรมในครั้งนั้นได้ สิ่งเหล่านี้พอแสดงให้เห็นได้ว่า เมื่อผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญด้านสื่อการสอน ขาดทัศนคติที่ดีในการนำสื่อการสอนมาใช้แล้ว ย่อมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ครูไม่ใช้สื่อการสอน

3. ทางโรงเรียนขาดสื่อการสอนที่จะนำมาใช้ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ก. โรงเรียนขนาดเล็กมักเป็นโรงเรียนที่อยู่ทางไกลความเจริญ การคมนาคมไม่สะดวก และมักจะอยู่ในชนบท ในบางแห่งยังขาดอาคารเรียนถาวร ขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่ เงินงบประมาณที่ได้จึงต้องใช้เป็นค่าครุภัณฑ์เสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่มีงบประมาณพอที่จะนำมาใช้ด้านสื่อการสอนได้ แม้ว่าครูใหญ่จะเห็นความสำคัญของสื่อการสอนที่มีต่อหลักสูตรใหม่มากเพียงใดก็ตาม

ข. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนย่อมอยู่ทางไกลชุมชน และสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียน และคนในชุมชนนั้น ๆ ย่อมไม่สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ทางโรงเรียนได้ ทำให้โรงเรียนขาดเงินอุดหนุนจากชุมชน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนขาดสื่อการสอนที่จะใช้เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง

ค. แม้ว่าครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 94 จะเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และทั้งครูใหญ่และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะเห็นความสำคัญของสื่อการสอนที่มีต่อหลักสูตรใหม่ แต่ครูก็ยังใช้สื่อการสอนไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้เพราะครูยังคงเป็นผู้แสดงเหมือนเดิม และครูบางส่วนอาจว่า ถ้าสอนตามวิธีการของการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ เกรงจะทำให้สอนไม่ทัน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูยังใช้สื่อการสอนอยู่ในวงแคบ ซึ่งได้แก่ กระดานดำ หนังสือแบบเรียน บัตรคำ และรูปภาพ เป็นต้น ซึ่งการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษา สื่อการสอนที่ครูควรนำมาใช้อย่างยิ่ง แต่ครูกลับใช้เพียงปานกลาง ได้แก่ ของจริง ของตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ กระบวนการกลุ่ม การจัดแสดงสิ่งของ กระดานนิเทศ กระดาษทราย และการแสดงหุ่น เป็นต้น สื่อการสอนดังกล่าว

แล้วนี้เป็นสิ่งที่ครูสามารถจัดหา หรือจัดกิจกรรมขึ้นได้ไม่ยาก ทั้งนี้เพราะ ทุน ของจริง และของตัวอย่าง อาจจัดหาหรือจัดทำขึ้นได้ง่าย อาจหาเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น ถุงกระดาษ เศษผ้า มาทำหุ่นมือได้ ของจริง หรือของตัวอย่าง อาจหาจากวัสดุที่หาได้ง่ายในห้องดิน เช่น กลองกระดาษมาตัดแปลงเป็นสื่อการสอนได้ ไม้ไอศกรีม ก้อนหิน เป็นต้น อาจนำมาใช้เป็นอุปกรณ์การนับได้ ส่วนการแสดงผลบทบาทสมมติ และกระบวนการกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ครูควรนำมาใช้อย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้ทำงานร่วมกันและเด็กจะเป็นผู้แสดงมากที่สุด กระดานนิเทศ และกระเบระทราย ควรจัดให้มีทุกห้องเรียน กระดานนิเทศ สำหรับติดตามผลงานหรือจัดแสดงสิ่งของที่ต้องการให้นักเรียนได้ความรู้ ส่วนกระเบระทราย สำหรับให้เด็กเล็ก ๆ ได้ใช้มือในการวาดหรือปั้นตามที่เด็กจะจินตนาการ นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กฝึกใช้มือแล้วยังส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ไม่ใช่สิ่งที่ยากลำบากหรือเกินกำลังของครูที่จะจัดหา จัดทำ หรือจัดกิจกรรมขึ้น แต่การที่ครูยังไม่ได้จัดทำสิ่งเหล่านี้ขึ้น หรือใช้สื่อการสอนดังกล่าวแล้วแต่ใช้น้อย อาจเป็นเพราะครูยังไม่เข้าใจวิธีการใช้สื่อการสอนเหล่านี้ก็ได้

ส่วนสื่อการสอนที่มีคุณค่าที่ครูไม่สามารถผลิตขึ้นใช้เองได้ หรือผลิตได้บ้างบางอย่างและครูใช้เพียงปานกลาง และใช้น้อยในบางชนิด ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม ภาพโปสเตอร์ ภาพแขวนผนัง ภาพการ์ตูน แบบเรียนสำเร็จรูป เทปเสียง บัตรงาน และหนังสืออ้างอิง เป็นต้น สื่อการสอนเหล่านี้เป็นสื่อการสอนที่ค่อนข้างถาวรถ้ารู้จักใช้ เหตุที่ครูระบุว่าใช้ปานกลางและใช้น้อย เป็นเพราะโรงเรียนขาดสื่อการสอนเหล่านี้ หรือบางโรงเรียนมีแต่อาจไม่ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการสอน

สำหรับสื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย และเครื่องเสียง ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีใช้น้อยมาก และบางชนิดไม่มีเลย ซึ่งสื่อการสอนดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้ชำนาญค่านนี้โดยเฉพาะ อีกทั้งยังเป็นสื่อการสอนที่มีราคาแพง เมื่อเทียบกับการใช้อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้เพราะจะเกิดปัญหาค่านขาดวัสดุที่จะมาใช้กับเครื่องมือเหล่านี้

4. การที่ครูระบุว่ายึดเนื้อหามากกว่าสิ่งอื่นใดเป็นเกณฑ์ในการเตรียม และผลิตสื่อการสอน แสดงให้เห็นว่าครูส่วนหนึ่งยังไม่เข้าใจการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่

คือ เพราะการเตรียมและผลิตสื่อการสอนจะต้องยึดแผนการสอน และคู่มือครูก่อนถึงขั้น
 หนึ่ง เพราะแผนการสอนและคู่มือครูเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ครูทำการสอนได้ตรงตามจุด
 มุ่งหมาย

การปรับปรุงด้านสื่อการสอน

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีวุฒิ ป.ม., พ.ม., ป.กศ.สูง
 หรือเทียบเท่า ถึง 72 คน หรือร้อยละ 74 จากกลุ่มตัวอย่าง 97 คน และในจำนวน 72
 คนนี้ เคยผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาแล้วทั้งสิ้น และมีครูเพียง 19 คน
 หรือร้อยละ 20 ที่ไม่เคยศึกษาหรืออบรมเรื่องนี้มาก่อน แต่ถึงอย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า
 ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจคุณค่าของสื่อการสอนดี ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากเคยมีประสบ-
 การณ์ด้านนี้มาก่อน จึงมีความต้องการปรับปรุงด้านสื่อการสอนในโรงเรียนของตนมาก

ในด้านความต้องการในความรู้ในการเตรียม ผลิต และใช้ตลอดจนเก็บรักษา
 สื่อการสอน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความต้องการตรงกันในด้าน
 ต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และการผลิตสื่อการสอน
 ราคาเบา และจากเศษวัสดุเหลือใช้ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรใหม่ในแง่ที่ให้ใช้สิ่ง
 ของที่หาได้ง่ายมาเป็นสื่อการสอน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน
 ขนาดใหญ่ต้องการความรู้ในการเตรียม การผลิต สื่อการสอน การใช้เครื่องมือวัสดุทัศน
 ตลอดจนการเก็บรักษา และครูในโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการรองลงมา ส่วน
 ครูโรงเรียนขนาดเล็กต้องการความรู้ในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจาก

ก. โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ย่อมจะอยู่ในที่ชุมนุมชน การคมนาคม
 สะดวก มีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ กล่าวคือ มีอาคารถาวร บุคคลากร อันได้แก่
 ครูส่วนมากจะมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ จะเห็นได้ว่ามีครูที่มีความรู้สูงอยู่
 มาก และโรงเรียนเหล่านี้มักได้รับการตรวจเยี่ยมจากผู้นับบัญชาอยู่เสมอ จึงเป็นส่วน
 ที่ทำให้ครูใหญ่และคณะครูมีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงโรงเรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งทางด้าน
 วิชาการด้วย และถึงแม้ว่างบประมาณที่ทางราชการให้จะไม่เพียงพอ ทางโรงเรียนก็ยัง
 ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนบ้าง

ข. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในที่ห่างไกลชุมชน การคมนาคมไม่สะดวก บางแห่งยังไม่มีถนนใหญ่ตัดผ่าน มักจะไม่ได้รับการตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัด อาจจะเป็นสาเหตุให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ครูจึงมักไม่ค่อย กระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ในการจะจัดหา ผลิต และใช้สื่อการสอน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะโรงเรียนยังขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่ และความปลอดภัยในการเก็บ รักษาสื่อการสอนที่มีราคาแพง

ครูใหญ่โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการจัดหาสื่อการสอนประเภทวัสดุกราฟิก ใค้แก่ รูปภาพ บัตรคำ แผนที่ แผนภาพ ของตัวอย่าง ของจริง ภาพโฆษณา แผนป้ายผ้าสำคัญ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสื่อการสอนดังกล่าว เป็นสิ่งที่จัดทำหรือจัดหาได้ไม่ยาก และราคาไม่ แพง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่ ต้องการจัดหาสื่อการสอนประเภท เครื่องมือ ใค้แก่ เครื่องฉายสไลด์ เทปบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง มาก ทั้งนี้เนื่องจาก ในโรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้านดังกล่าวมาแล้ว จึงควรที่จะจัดหา เครื่องมือเหล่านี้ใค้ สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ครูใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดหาสื่อการสอนประเภทดังกล่าวเพียงปานกลาง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดกลางและ ขนาดเล็ก ยังขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณ บุคคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญด้านนี้ และในโรงเรียนบางแห่งอาคารเรียนเป็นอุปสรรคในการใช้เครื่องฉาย และในบางแห่งยังไม่มีไฟฟ้าใค้

ขอเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขอเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงไว้ดังนี้

1. ขอเสนอแนะสำหรับครูใหญ่และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

1.1 เนื่องจากสื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนตาม แนวหลักสูตรใหม่อย่างยิ่ง ในระดับโรงเรียน ครูใหญ่ควรสนับสนุนให้ครูจัดหาหรือผลิต และ ใช้สื่อการสอน ในระยะแรกนี้ควรเป็นสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นจากวัสดุราคาเบา หรือวัสดุเหลือ-

ใจและหาไค่งายในท้องถิ่น โดยให้ถือว่าการผลิตและใช้สื่อการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ

1.2 แต่ละโรงเรียนควรมีโครงการจัดหา และผลิตสื่อการสอน อาจเป็นโครงการระยะสั้น หรือระยะยาวก็ได้ เพื่อที่ครูใหญ่จะได้กำหนดเป้าหมายและงบประมาณที่จะแบ่งสรรจากส่วนอื่นมา หรืออาจจะขอบริจาคสื่อการสอนจากหน่วยราชการอื่น ๆ เช่น กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือจากสถาบันฝึกหัดครู เป็นต้น

1.3 จัดให้มีห้องสื่อการสอนโดยเฉพาะ ถ้าหากจัดเป็นเอกเทศไม่ได้ก็ควรจัดสื่อการสอนเป็นหมวดหมู่ไว้ในส่วนหนึ่งของห้องสมุด หรือห้องพัสดุ และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา และบริการให้ยืม ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและสามารถใช้งานร่วมกันได้ เพื่อเป็นการประหยัดและใช้ได้อย่างคุ้มค่า

1.4 ในค่านครุผู้สอนควรศึกษาแผนการสอนอย่างละเอียด และปฏิบัติตามแนวที่แผนการสอนเสนอแนะไว้ จะช่วยให้การดำเนินการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น และสำหรับสื่อการสอนบางอย่าง ครูอาจให้นักเรียนช่วยหามา จะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของครู อีกทั้งยังช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบอีกด้วย

2. จังหวัดและอำเภอควรสนับสนุนโรงเรียน ดังต่อไปนี้คือ

2.1 ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนด้านสื่อการสอนแก่โรงเรียน โดยการจัดกิจกรรม เช่น จัดงานของจังหวัดและอำเภอ

2.2 ควรระดมกำลังจากทุกฝ่ายช่วยกันผลิตสื่อการสอนที่ทำได้ยากแก่ทางโรงเรียน พิจารณารายการสื่อการสอนที่ควรจัดทำ พิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูในการพิจารณาจัดหา

2.3 จัดให้มีการอบรมการผลิต และใช้สื่อการสอนต่อไปอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมุติ กระบวนการกลุ่ม การจัดแสดงสิ่งของ กระจานนิเทศ กระจะทราย และการแสดงหุ่น เป็นต้น สื่อการสอนเหล่านี้มีคุณค่าในการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่มาก

3.3 วิทยาลัยครู ควรเป็นศูนย์กลางในการให้บริการค่านวัตกรรมและเทคโนโลยี-
โดยีทางการศึกษา การให้การฝึกอบรม ให้ความรู้ และเป็นศูนย์ในการผลิตสื่อการสอนตาม
แนวหลักสูตรใหม่ โดยวางโครงการร่วมกับทางจังหวัดและแจกจ่ายสื่อการสอนไปยังโรงเรียน

3.4 วางโครงการศึกษาแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น เช่น สถานที่สำคัญ
โรงงานอุตสาหกรรม สถานศึกษา เช่น โรงเรียนต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ที่เป็นประโยชน์
มาเผยแพร่แก่ประชาชนต่อไป

4. ข้อเสนอแนะสำหรับกรมวิชาการ

4.1 ควรจัดทำสื่อการสอนบางอย่างนอกเหนือจากสื่อการเรียนที่ทำแจกอยู่
แล้ว เช่น ภาพโปสเตอร์ สมุดภาพ ภาพแขวนผนัง ภาพการ์ตูน แบบเรียนสำเร็จรูป เทปเสียง
และหนังสืออ้างอิง เป็นต้น เพราะสื่อการสอนดังกล่าวทำได้ยาก และต้องลงทุนสูง เพื่อให้
จะได้สื่อการสอนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

4.2 กรมวิชาการควรทำหนังสือเกี่ยวกับการผลิต และใช้สื่อการสอนราคาเบา
สื่อการสอนที่ผลิตจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และวัสดุเหลือใช้ ซึ่งจะตรงกับความต้องการ
ของครูชั้นประถมศึกษา และจะสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณมาก
อีกด้วย

4.3 กรมวิชาการ ควรระดมการให้ความช่วยเหลือครูทุกคนให้เข้าใจหลักสูตร
และวิธีสอน โดยใช้สื่อมวลชนหลายชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ และ
ตลอดจนสร้างภาพยนตร์แสดงการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ออกเผยแพร่

5. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จะทำการวิจัยต่อไป

5.1 ควรทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในอีก 1 ปี หรือ 2 ปีข้างหน้า เพื่อ
เปรียบเทียบดูความเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้สื่อการสอนของครู

5.2 ควรทำวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในเขตการศึกษาอื่น และจังหวัดอื่น ๆ บ้าง